

Kulturdepartementet

Yttrande Från kris till kraft – Återstart för kulturen (SOU 2021:77)

Dnr 2021:77

Sammanfattning

Skolverket har ombetts att yttra sig över slutbetänkandet *Från kris till kraft - Återstart för kulturen* (SOU 2021:2218). Yttrandet behandlar endast de delar av slutbetänkandet som Skolverket har synpunkter på eller invändningar emot.

Skolverket konstaterar att utredningen har lämnat flera förslag i angelägna frågor och instämmer i att utbildningssektorns behov av kulturella uttryck kan bidra till fortsatt starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av Sverige.

Skolverket är positiv till samverkan med andra myndigheter i syfte att stödja skolor och huvudmän med att följa skolförfattningar för ökad kvalitet och likvärdighet.

Skolverket avstyrker däremot förslaget om ett särskilt uppdrag till myndigheten att ta fram ett specifikt stödmaterial tillsammans med Kulturrådet och Riksantikvarieämbetet. Skolverket har beskrivet i sin instruktion att stödja kommuner och andra huvudmän i deras utbildningsverksamhet och andra pedagogiska verksamheter samt bidra till att förbättra huvudmännens förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten för ökad måluppfyllelse.

Myndigheten vill särskilt lyfta fram digitaliseringens möjligheter att öka elevernas förutsättningar för att få tillgång till kulturektors erbjudanden vilket kan bidra till en mer likvärdig utbildning.

Skolverkets synpunkter

Yttrandet följer den ordning som förslagen presenteras i betänkandet. Skolverket bedömer endast de förslag som rör den egna myndigheten, men välkomnar generellt samarbete med andra myndigheter.

5.4.1 Hindren för kulturens utbyte med skolan behöver rivas

Skolverkets kommentarer till betänkandet

I betänkandet förs en diskussion om vikten av kulturverksamhet i skolan i relation till kunskapsmål i skolans styrdokument. Skolverket vill tydliggöra att skolans uppdrag att arbeta med estetik, kultur och skapande handlar både om att se till att alla elever får kännedom om samhällets kulturutbud och om att använda estetiska uttrycksätt och skapande arbetssätt som en del av undervisningen – såväl i estetiska som övriga ämnen.

I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. Skolverket menar att detta inte enbart bör begränsas till att stödja elevernas kunskapsinhämtning utan också ses som en källa till bildning i vidare bemärkelse. Skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter genom att de ges möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter oavsett var i landet eleven fullgör skolplikten.

Huvudmannen för skolan har det yttersta ansvaret för att bedriva en utbildning och undervisning utifrån de nationella styrdokumenterna i form av skollag, läroplaner, kurs- och ämnesplaner. Insatserna för kultur i skolan behöver vara anpassade efter utbildningens mål, skolans lokala förutsättningar och vara kopplade till skolornas pedagogiska utvecklingsarbete. För att kunna fullgöra detta uppdrag och främja tillgänglighet och likvärdighet kan skolan dra nytta av såväl kulturskolan som lokala kulturaktörer. Kulturskolans uppdrag, är däremot inte reglerat och fastställs lokalt av fullmäktige och ansvarig nämnd i varje enskild kommun och är därför utformade på olika sätt. På Skolverkets webbplats finns information, som tagits fram i samverkan med Kulturrådet, om hur samverkan mellan kulturskolan och skolan kan organiseras¹.

¹ Organisera samverkan mellan skola och kulturskola
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/organisera-samverkan-mellan-skola-och-kulturskola>

5.4.2 Digitaliseringen skapar både möjligheter och utmaningar

Skolverkets kommentarer till betänkandet

Betänkandet uppmärksammar digitaliseringens möjligheter att överbrygga avstånd och tillgång till kulturupplevelser, något Skolverket ser positivt på. Skolväsendet spänner från förskola till vuxenutbildning. Barn – och elevers utbildning organiseras av 290 kommunala och mer än två tusen enskilda huvudmän. Olika kommuner och olika enskilda huvudmän har samma uppdrag men arbetar utifrån mycket varierande förutsättningar. Geografiska och demografiska olikheter påverkar en huvudmans möjlighet att erbjuda elever likvärdiga kulturupplevelser.

Skolverket vill i detta sammanhang lyfta fram myndighetens arbete med att främja skolväsendets digitalisering och den nationella digitaliseringsstrategin som är vägledande i det arbete som Skolverket och huvudmännen genomför. Målsättningen är att elever ska få likvärdiga förutsättningar att utveckla adekvata digitala kompetenser. Med ökat fokus på digitala kunskaper och förbättrad infrastruktur i skolorna ökar även möjligheten till mer likvärdiga förutsättningar för elever att möta kultursektorns erbjudanden. Skolverkets uppdrag att främja skolväsendets digitalisering bidrar därmed till ökade kunskaper om och vägar till att nå kultursektorns erbjudanden.

Inom ramen för Skolverkets sektorsuppdrag för skolväsendets digitalisering samordnas bland annat arbetet för att öka alla elevers tillgång till digitalt distribuerade kvalitativa läresurser. I detta arbete bidrar såväl kulturaktörer som läromedelsproducenter, organisationer och myndigheter. När det gäller tillgång till kompetensutvecklande resurser inom området samordnar Skolverket insatser med centrala aktörer²

7.8.3 Främja förutsättningarna för kultur i skolan

Skolverkets ställningstagande till förslag i betänkandet

Skolverket har i sin instruktion att stödja kommuner och andra huvudmän i deras utbildningsverksamhet genom att svara för nationellt prioriterad kompetensutvecklings- och stödinsatser inom ramen för nationella skolutvecklingsprogram och därigenom bidra till ökad måluppfyllelse för eleverna.³ Skolverket ser därmed att ett eventuellt stöd för förskolor och skolors

² Utbildningsradion, Statens Medieråd, Internetstiftelsen, Research Institute of Sweden, Sveriges Kommuner och Regioner och Specialpedagogiska skolmyndigheten.

³ 7 § förordning (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk

arbete med att stärka måluppfyllelsen samt skapa förutsättningar för elever att få inblick i närsamhället och dess kulturliv inte behöver ges i ett särskilt uppdrag.

Enligt läroplanen för grundskolan och motsvarande skolformer ska skolan ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud. Skolverket vill här betona värdet av och vikten i att barn och elever ges likvärdiga möjligheter till utbildning i olika konst- och kulturuttryck genom hela utbildningssystemet. En samordning på en mer likvärdig nivå mellan olika skolformer samt ett samarbete med kulturaktörer kan ge kraft åt utvecklingen av kultur och skapande inom skolans uppdrag.

Avsnitt yy eller annan relevant underrubrik

Skriv här.

På Skolverkets vägnar

Ulrika Lundqvist
Tf. Avdelningschef

Mats Wennerholm
Undervisningsråd

Handlingen är beslutad i Skolverkets elektroniska ärende- och dokumenthanteringssystem av:
Ulrika Lundqvist (Signerare) den 2022-02-16.

I ärendets slutliga handläggning har även enhetschefer Helena Elwin och Pernilla Sundström Fast samt undervisningsråden Markus Holst, Gunilla Prüzelius och juristen Yvonne Hoffmann deltagit.